

REGII GETO-DACILOR: BUREBISTA ȘI DECEBAL

Burebista (82-44 î.Hr.)

Secolele I î.Hr.-I d.Hr. - societatea geto-dacă a cunoscut înflorirea civilizației fierului și structurarea tot mai clară a societății (o monarhie militară, cu un caracter teocratic).

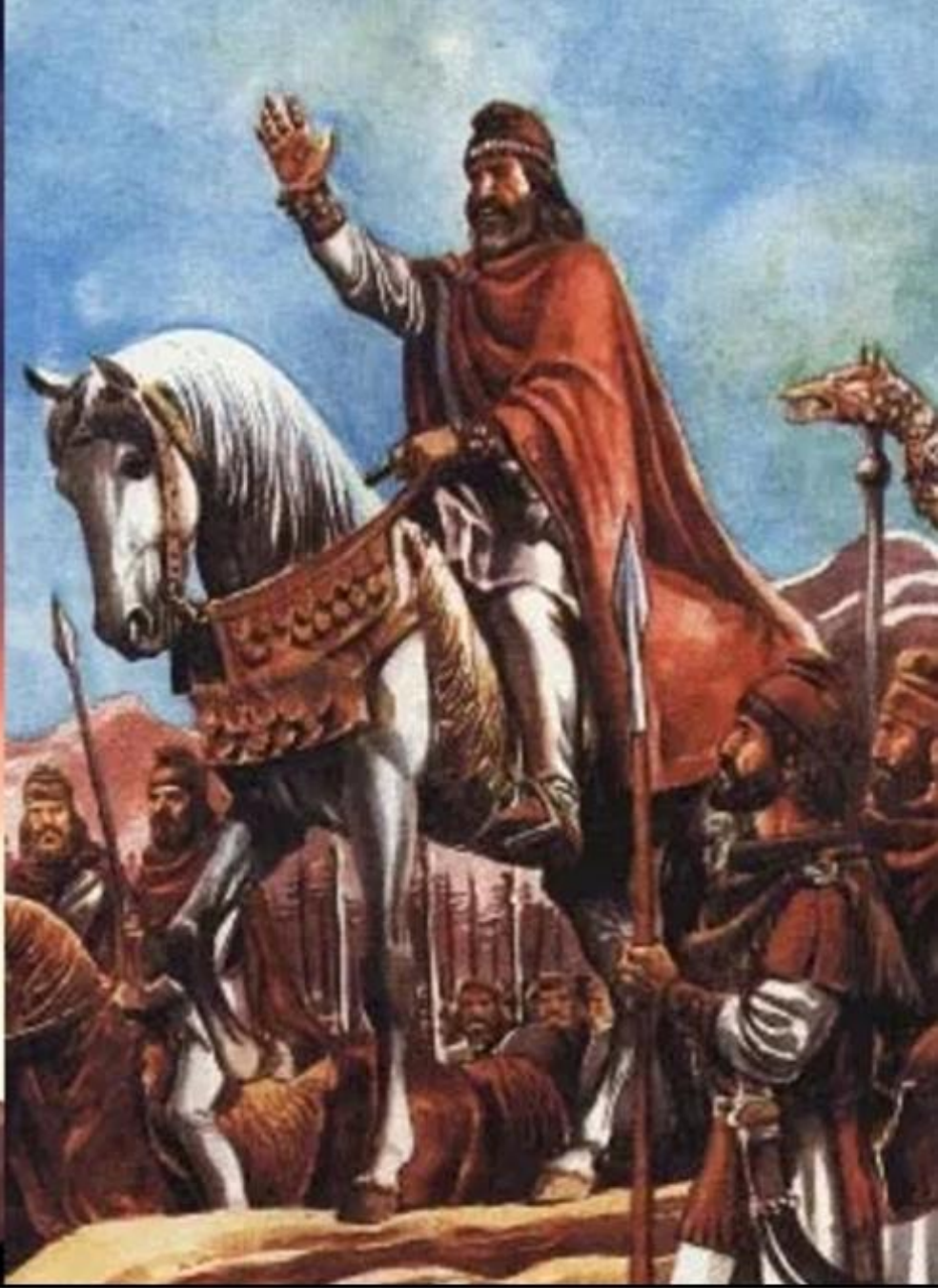
Unirea triburilor geto-dace a fost favorizată de factori interni (unitate etnică, lingvistică și religioasă) și de factori externi (pericolul celtic și cel roman).

Politica internă:

- a. Monarhie cu caracter militar și religios;
- b. Limitele statului: în nord - Carpații Păduroși; în sud - Munții Balcani; în vest - Dunărea Mijlocie; în est - râul Bug;
- c. Capitala: Sarmizegetusa Regia (a cuprins o cetate, două zone de locuit și o zonă sacră formată din șase sanctuare, legate între ele prin drumuri pavate și conducte de apă);
- d. Realizarea unui sistem de fortificații în Munții Orăștiei: Costești-Blidaru, Luncani-Piatra Roșie, Costești-Cetățuie, Căpâlna și Bănița;
- e. Creșterea autorității centrale.

Politica externă:

- a. 62-61 î.Hr. - regele geto-dac i-a supus pe bastarnii și pe sciții din estul și sud-estul Daciei;
- b. 60 î.Hr. - Burebista a cucerit teritoriile ocupate de celți, în sud-vestul și nord-vestul Daciei;
- c. 55 î.Hr. - liderul geto-dac și-a impus autoritatea asupra cetăților grecești, de la gurile râului Bug până la Apollonia Pontica (Sozopol);
- d. 49-45 î.Hr. - Burebista a intervenit în războiul civil de la Roma, dintre Gaius Iulius Caesar (81-45 î.Hr.) și Cneus Pompeius Magnus (70-48 î.Hr.), ca aliat al celui din urmă, care a fost însă înfrânt;
- e. 48 î.Hr. - geto-dacii au organizat o campanie militară la sud de Dunăre, în Peninsula Balcanică.
- 44 î.Hr. - Burebista a fost asasinat, probabil de aristocrația nemulțumită de măsurile luate de acesta.

Burebista

Dacia în perioada domniei lui Burebista (secolul I î.Hr.)

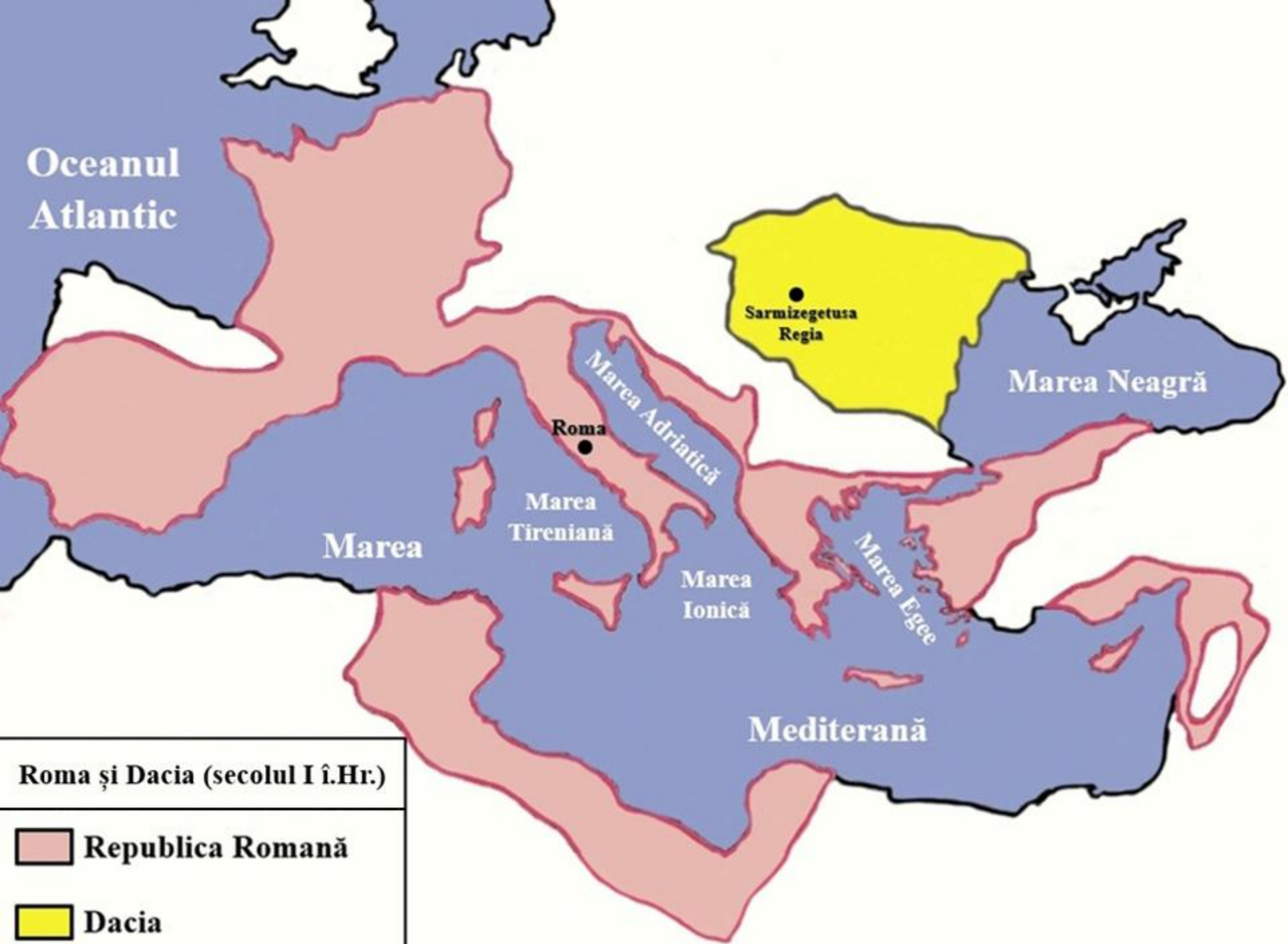
Zona sacră a cetății Sarmizegetusa Regia (reconstituire)

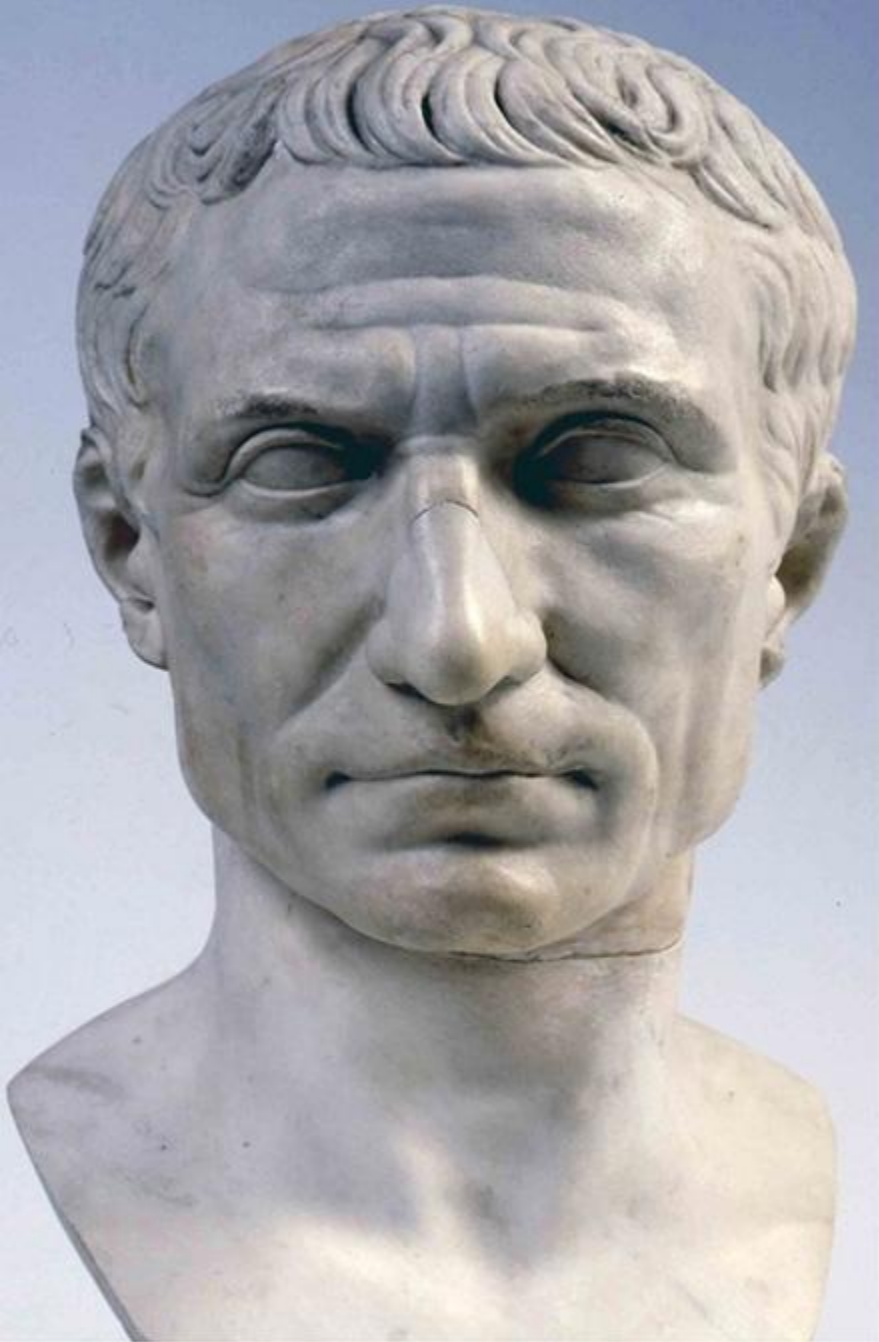

Ruinele cetății Costești-Blidaru (vedere aeriană)

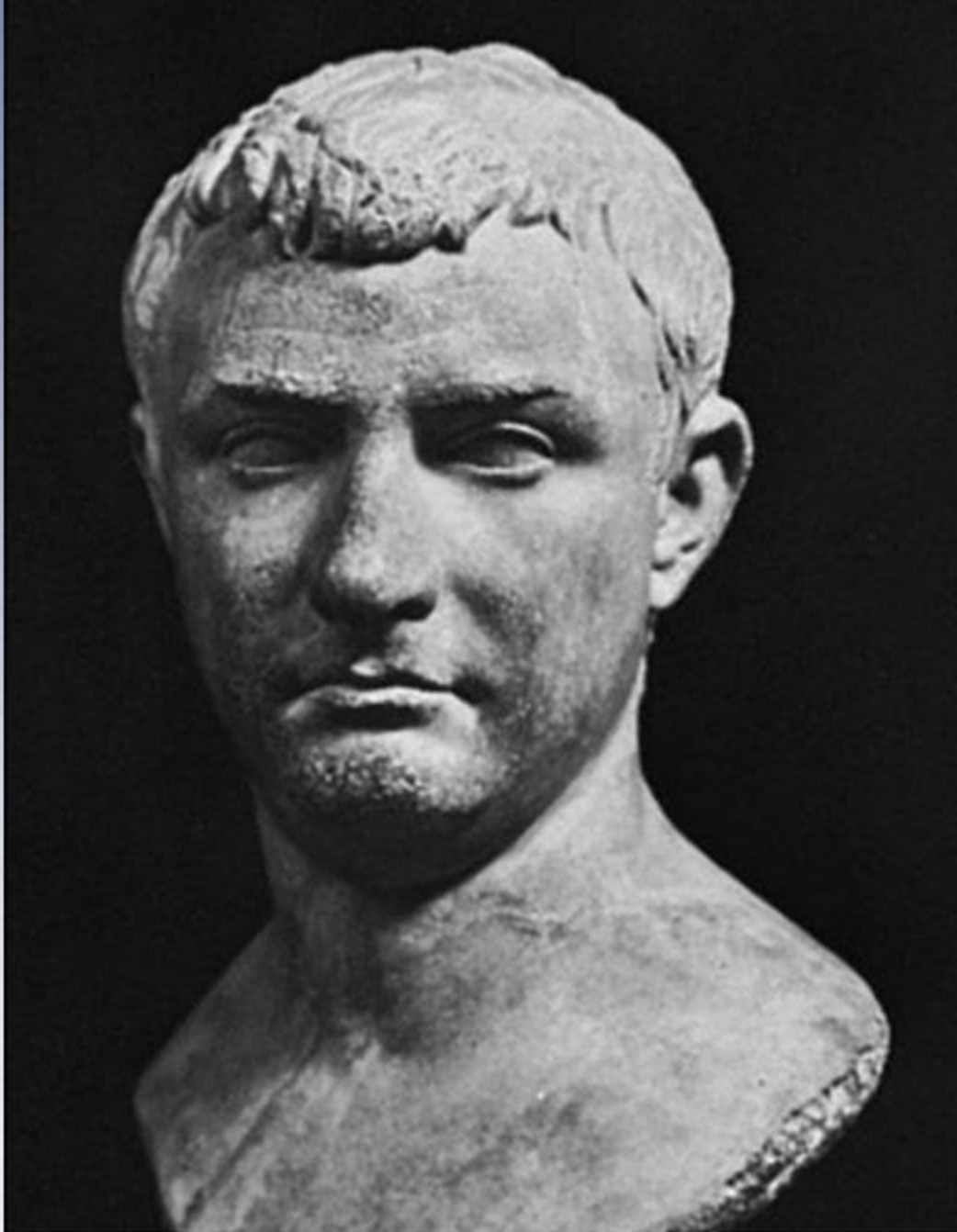

Cetatea Luncani-Piatra Roșie (reconstituire)

Gaius Iulius Caesar

Cneus Pompeius Magnus

Decebal (87-106 d.Hr.)

După moartea lui Burebista statul geto-dac s-a fărâmițat în patru, și, mai apoi, cinci state mai mici, iar coloniile grecești și triburile de alt neam și-au proclamat independența.

La Sarmizegetusa Regia, s-a păstrat continuitate statală prin următorii regi: Deceneu, preot asociat la conducerea statului în perioada domniei lui Burebista; Comosicus; Coryllos-Scorilo; Duras.

Diurpaneus, urmaș al lui Duras (nepot de frate și fiu al lui Scorilo), și-a luat supranumele de Decebal (din limba geto-dacă: „*cel puternic*”, „*cel viteaz*”) și a refăcut unitatea statului geto-dac, care a fost mai bine organizat, dar mai restrâns ca teritoriu (Transilvania, Banat, Oltenia, centrul și sudul Moldovei).

Confruntări militare cu împăratul roman Domițian (81-96):

a. 86 - Decebal a organizat un atac masiv asupra provinciei Moesia, iar guvernatorul roman Oppius Sabinus a fost omorât și provincia jefuită;

b. 87 - la Tapae (județul Hunedoara), generalul roman Cornelius Fuscus, care a trecut la nord de Dunăre în Dacia, pentru a pedepsi atacul asupra provinciei Moesia, a fost înfrânt de forțele lui Decebal;

c. 88 - la Tapae, Decebal a fost învins de generalul roman Tettius Iulianus;

d. 89 - în contextul înfrângerii forțelor romane de-a lungul graniței germane, împăratul Domițian a încheiat pacea cu Decebal: Dacia a devenit stat clientelar al Romei, în schimbul menținerii păcii romanii au plătit geto-dacilor, anual, 8 milioane de sesterți și le-au furnizat mașini de război și instructori militari.

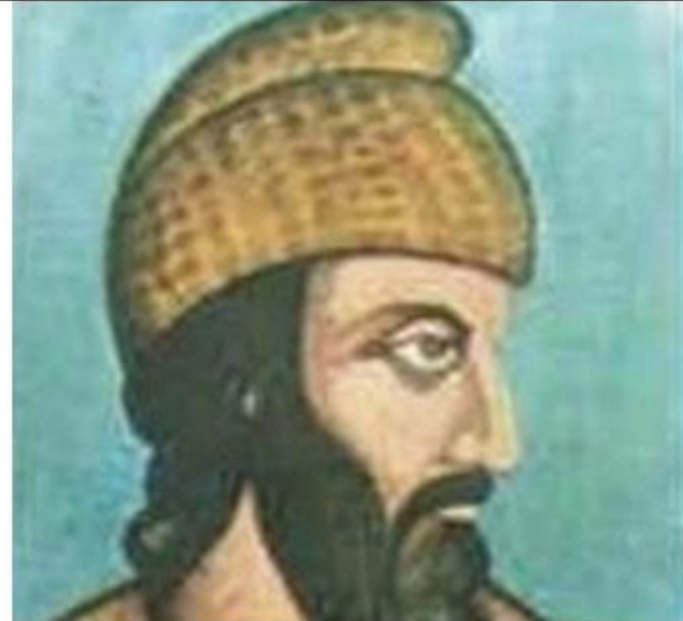
Deceneu

Coryllos-Scorilo

Comosicus

Duras

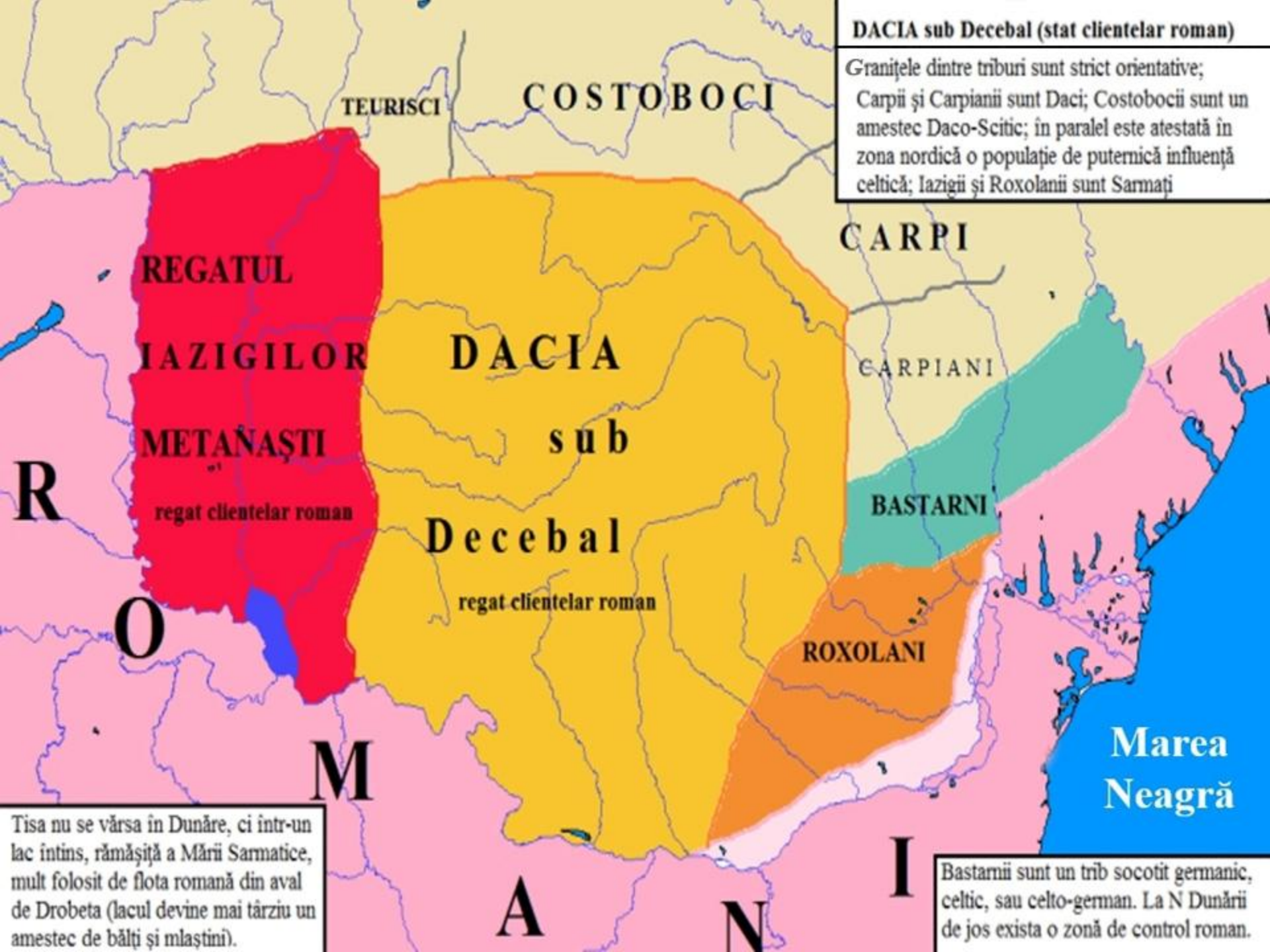
Decebal

Vas ceramic cu inscripția „*Decebalus per Scorilo*”

Statuia „*Chipul lui Decebal*”, (Mehedinți, Cazanele Dunării)

DACIA sub Decebal (stat clientelar roman)

Granițele dintre triburi sunt strict orientative;
Carpții și Carpianii sunt Daci; Costobocii sunt un amestec Daco-Scitic; în paralel este atestată în zona nordică o populație de puternică influență celtică; Iazigii și Roxolanii sunt Sarmati

R

O

M

A

N

I

Tisa nu se vărsa în Dunăre, ci într-un lac întins, rămasă a Mării Sarmatice, mult folosit de flota romană din aval de Drobeta (lacul devine mai târziu un amestec de bălți și mlaștini).

Bastarnii sunt un trib socotit germanic, celtic, sau celto-german. La N Dunării de jos exista o zonă de control roman.

Bătălia de la Tapae (87 d.Hr.)

Domitian

Războaiele daco-romane

I. Primul război daco-roman (101-102):

Confruntările dintre geto-daci și romani au reînceput în timpul domniei împăratului roman Marcus Ulpius Traian (98-117), când au avut loc două războaie grele și sângeroase, a căror desfășurare a fost redată pe basoreliefurile *Columnei lui Traian*.

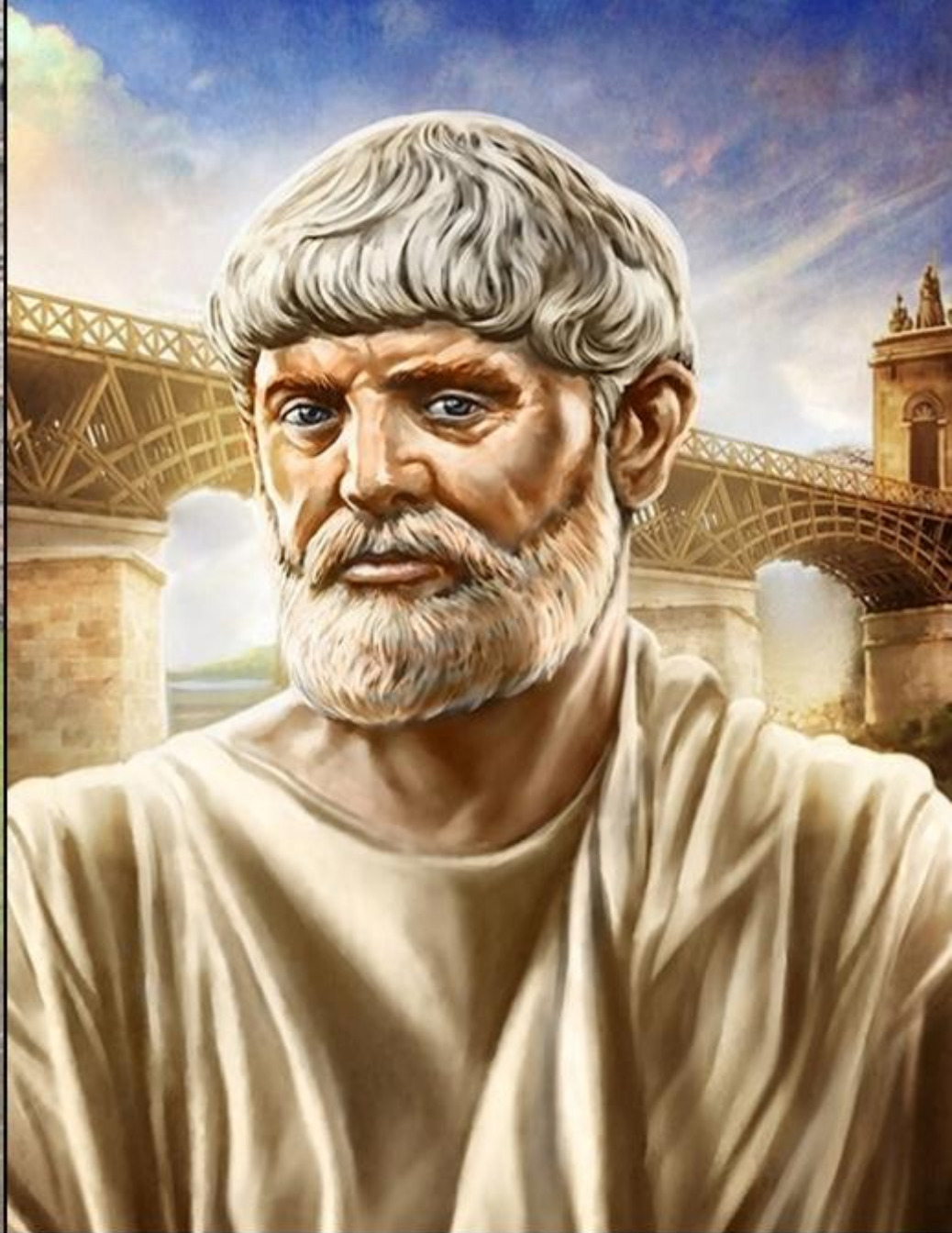
98 - după scurta perioadă de domnie a lui Ulpius Nerva (96-98), a urmat la tronul Imperiului unul din cei mai importanți împărați din istoria Romei, Marcus Ulpius Traian, care s-a hotărât să cucerească Dacia.

Motivele cuceririi romane a Daciei au fost următoarele: nevoia de stabilitate pe linia Dunării; bogățiile Daciei (mai ales aurul); spălarea rușinii înfrângerii lui Cornelius Fuscus; pacea încheiată de Domițian.

Marcus Ulpius Traian

Apollodor din Damasc

Războaiele daco-romane

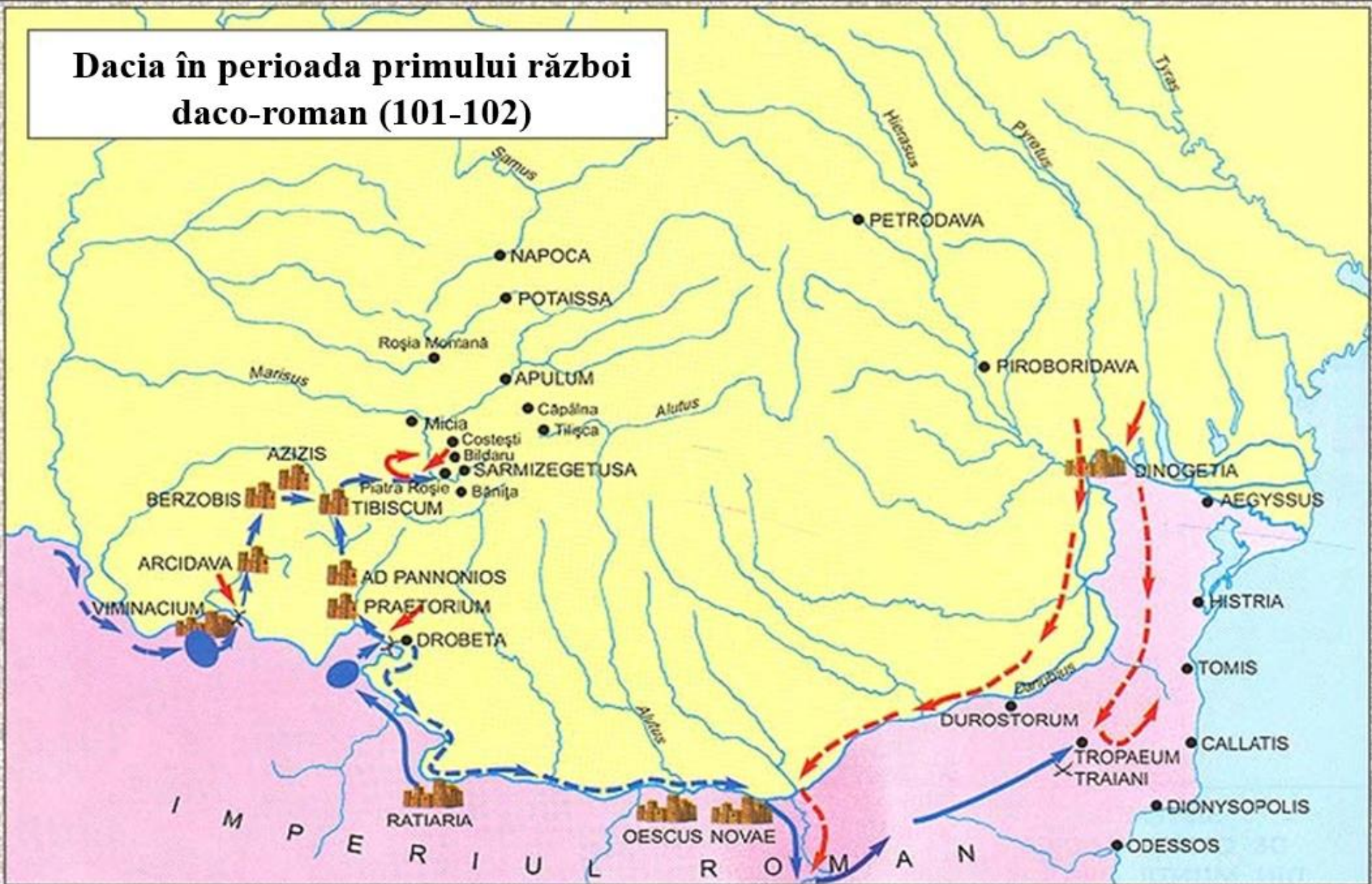
101 - Traian a inspectat trupele de pe linia Dunării, le-a sporit efectivele cu noi unități, a trecut fluviul pe un pod de vase în trei puncte: Dierna (Orșova), Lederata (Ram, Serbia) și Tibiscum (Jupa).

Conform istoricului Cassius Dio, pentru a nu fi surprins de forțele lui Decebal, Traian a înaintat cu prudență spre Sarmizegetusa.

101 - la Tapae, s-a dat bătălia decisivă dintre forțele romane și cele geto-dace: dacii au rezistat în față ofensivei romane, dar, la izbucnirea unei furtuni, aceștia, considerând-o un semn de la zei, au hotărât să se retragă.

Dacia în perioada primului război daco-roman (101-102)

Legenda:

- zonă de concentrare a armatelor romane
- itinerarul armatei romane în campania din 101-102 d.Hr.
- itinerarul flotei romane

- castru de legiune
- castre temporare ale armatei romane în campania din 101-102 d.Hr.

- contraatacuri ale dacilor
- atacul dacilor aliați cu sarmații roxolani și burii la sud de Dunăre

Războaiele daco-romane

101-102, iarna - Decebal a trimis trupe geto-dace, împreună cu aliații sarmați, roxolani și buri germanici, împotriva Dobrogei romane.

102 - Traian a plecat cu armata din munți, urmându-i pe geto-daci în Dobrogea ⇒ 102 - la Tropaeum Traiani (Adamclisi), forțele lui Decebal au fost înfrânte în mod categoric.

Tropaeum Traiani (localitatea Adamclisi, județul Constanța)

Războaiele daco-romane

102, primăvara - împăratul roman a reluat înaintarea spre capitala geto-dacă și a cucerit cetatea Costești-Blidaru.

102 - pentru a își menaja forțele și pentru a cruța capitala, Decebal a cerut pacea (una foarte dură pentru geto-daci), pe care Traian a acceptat-o:

- a. Țara Hațegului, Banatul, Oltenia, Muntenia, sudul Moldovei și sud-estul Transilvaniei au fost ocupate de romani;
- b. Decebal a predat armele și mașinile de război, meșterii și instructorii militari;
- c. Geto-dacii nu au mai avut voie să primească fugari din Imperiul Roman;
- d. Au fost dărâmate zidurile cetăților de pe întinsul Daciei;
- e. Liderul geto-dac a fost obligat să renunțe la politica externă și să aibă prieteni și dușmani comuni cu Roma.

Războaiele daco-romane

II. Perioada dintre confruntări (103-105):

Prin pacea din anul 102 Traian a limitat drastic acțiunile lui Decebal, dar a bănuit că regele geto-dac nu le va respecta.

103-105 - romanii au început colonizarea Banatului și Olteniei.

103-105 - la Drobeta, peste Dunăre, cu ajutorul arhitectului Apollodor din Damasc, Traian a construit un pod de piatră cu suprastructură de lemn, pentru a avea o legătură stabilă cu Dacia, pentru a face posibilă trecerea trupelor și aprovizionarea acestora (271-275: podul a fost dărâmat din ordinul împăratului Lucius Domitius Aurelianus, pentru a nu fi folosit de barbarii care au început să invadeze tot mai des Imperiul Roman).

Ruinele *Podului lui Traian* peste Dunăre (Drobeta Turnu-Severin)

Podul lui Traian (Drobeta Turnu-Severin) - reconstituire

Războaiele daco-romane

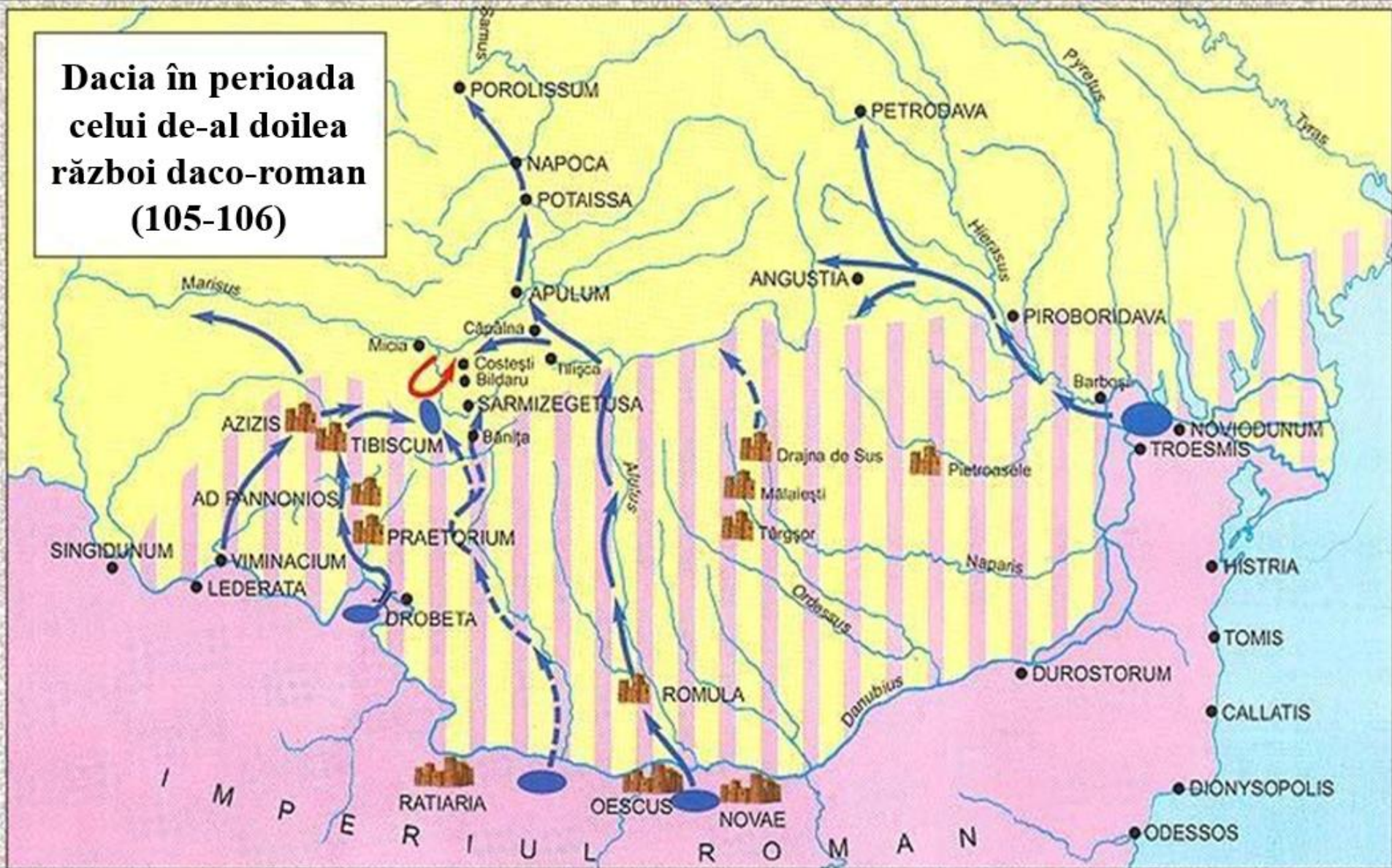
III. Al doilea război daco-roman (105-106):

105 - Traian a avut un avantaj clar asupra lui Decebal, romanii au trecut Dunărea pe podul de la Drobeta și s-au îndreptat spre Sarmizegetusa Regia din cinci direcții, prin Banat, pe Cerna, Jiu, Olt (împăratul a condus coloana de pe Valea Oltului) și prin sud-estul Transilvaniei.

105, vara - au fost cucerite și distruse cetățile Costești-Blidaru, Luncani-Piatra Roșie, Costești-Cetățuie, Căpâlna și Bănița, iar Sarmizegetusa Regia a fost înconjurată, capturată și distrusă.

Dacia în perioada celui de-al doilea război daco-roman (105-106)

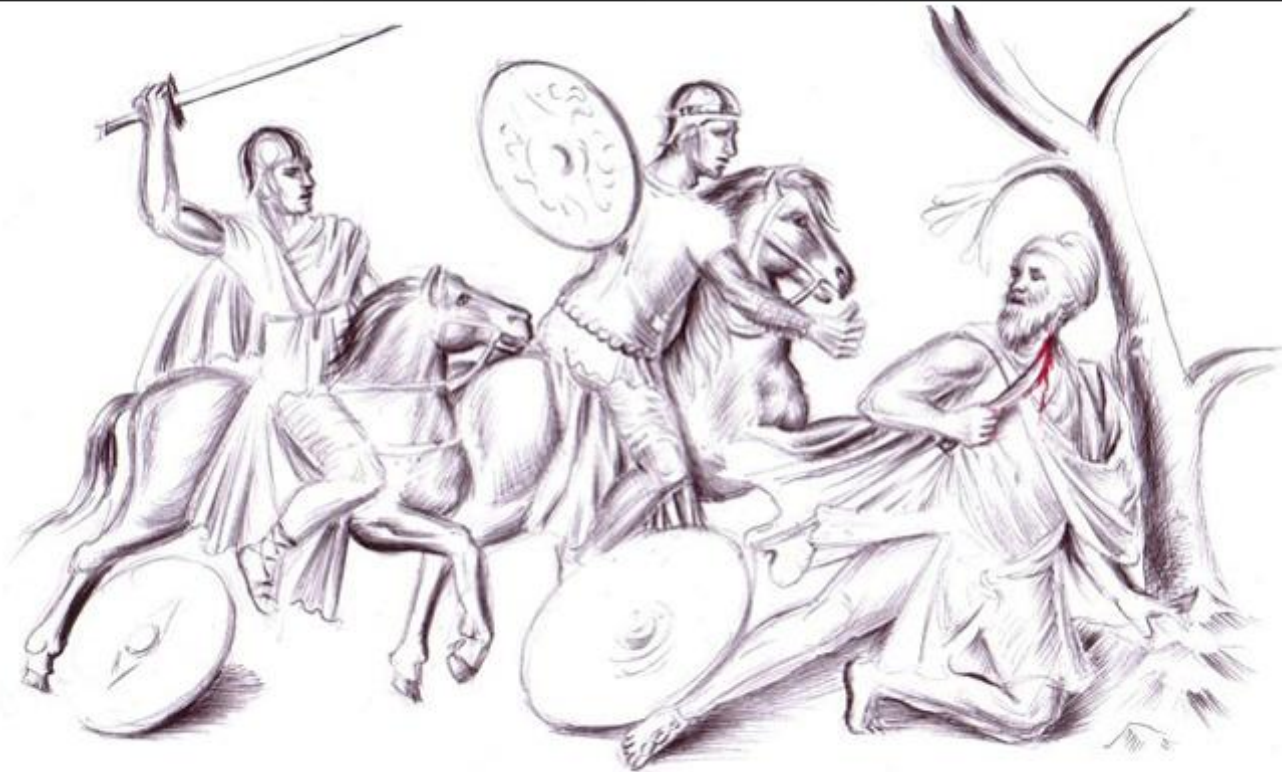

- Legenda:**
- zonă de concentrare a armatelor romane
 - itinerarul armatei romane în campania din 105-106 d.Hr.
 - - -> itinerare ipotetice ale armatelor romane
 - 🏰 castru de legiune
 - 🏰 castre temporare ale armatei romane în campania din 105-106 d.Hr.
 - contraatacul dacilor
 -)) podul construit de Apollodor din Damasc la Drobeta

Războaiele daco-romane

106 - Decebal a încercat să se retragă în munți, dar a fost ajuns din urmă de un corp de cavalerie roman, condus de Tiberius Claudius Maximus, și s-a sinucis (acest episod al sinuciderii regelui geto-dac a fost reprodus într-o scenă de pe *Columna lui Traian*).

106 - ultimele rezistențe ale geto-dacilor au fost înfrânte de romani, iar în luna august, într-o diplomă militară descoperită la Porolissum, a fost menționată provincia Dacia ⇒ romanizarea a devenit ireversibilă, iar procesul de formare a poporului și a limbii române a căpătat o direcție clară.

Columna lui Traian (Italia, 2021)

Dacia romană (106-275)

BIBLIOGRAFIE

1. Barnea, Alexandru (coordonator), Manea, Vasile Aurel, Palade, Eugen, Teodorescu, Bogdan, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corint, București, 2007.
2. Petre, Zoe (coordonator), Căpiță, Carol, Stănescu, Ecaterina, Lung, Ecaterina, Livadă-Cadeschi, Ligia, Ciupală, Alin, Țurcanu, Florin, Vlad, Laurențiu, Andreescu, Sorin, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corint, București, 2008.
3. Adăscăliței, Felicia, Lazăr, Liviu, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corvin, Deva, 2007.
4. Băluțoiu, Valentin, Grecu, Maria, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007.
5. Scurtu, Ioan, Cristea, Niculae, Curculescu, Marian, Dincă, Constantin, Soare, Aurel Constantin, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Economică Preuniversitaria, București, 2008.
6. Dondorici, Florentina, Lica, Elena Emilia, Poamă, Emil, Ionescu, Vasile, Osanu, Octavian, Stoica, Relu, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Gimnasium, București, 2008.
7. Stan, Magda, Vornicu, Cristian, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Niculescu ABC, București, 2015.
8. Bărbulescu, Mihai, Deletant, Dennis, Hitchins, Keith, Papacostea, Șerban, Teodor, Pompiliu, *Istoria României*, Editura Corint Educațional, București, 2014.
9. Giurescu, Constantin C., *Istoria Românilor*, Editura ALL, București, 2019.
10. Constantiniu, Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2008.
11. Bulei, Ion, *O istorie ilustrată a românilor*, Editura Litera, București, 2018.
12. Djuvara, Neagu, *O scurtă istorie ilustrată a românilor*, Editura Humanitas, 2013.
13. Pop, Ioan-Aurel, *Scurtă istorie a românilor*, Editura Litera, București, 2019.
14. Hitchins, Keith, *Scurtă istorie a României*, Editura Polirom, Iași, 2015.
15. Popa-Lisseanu, Gheorghe, *Dacia în autorii clasici*, Editura Vestala, București, 2015.
16. Otu, Petre (coordonator), *100 de bătălii din istoria românilor*, Editura Litera, București, 2021.
17. Imagini: Google Images (domeniul public).

😊 Vă mulțumim pentru atenție! 🎉

ȘCOALA COOL
EDUCAȚIE PRIN CONȚINUT

